

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ו אלול תשפ"ג | דף היומי בבלי: קידושין ל | דף הכולל: גיטין פא.
דף היומי בהלכה: מסימן קס"ב סעיף ב' עד סעיף ג'.
מוסר: אהבת חסד - פרק י"א עד 'ואמרו חז"ל'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: "הביטחון השביעי" סוף שער השמחה

מאז ומתמיד לא הבנתי כיאות את איגרתו הראשונה של רבי ישראל סלנטר זצ"ל, אשר כתב לתלמידיו בחריפות נוקבת, על שאין נותנים לב לענייני יראה ומוסר, והנה ידוע לנו כי תלמידיו היו בעלי מדרגה...

6 אמרות מחשבה מהמשגיח הגה"צ רבי שלמה זולבה זצ"ל

חטאים שאין בכוחו לשוב מהם. ואף אם יתוודה עליהם ביום הכיפורים לא יעלה בידו לעמוד בתשובתו. אולם אלו דברי כפירה! צריך לדעת כי המחשבה שישנו בנמצא חטא כלשהו, שהאדם אינו מסוגל להיפטר ממנו, היא מחשבה פסולה שאסור לאדם להעלותה על דעתו. לאדם ישנה בחירה, ואם הוא רוצה לשוב, הקב"ה עוזרו כמאמרם: "בא ליטהר מסייעין אותו" (שבת קד ע"א). לאדם שבא להיטהר ישנה סייעתא דשמיא מייוחדת. ויכול הוא להאמין בבירור כי הקב"ה יעזור לו למגר את החטא ולעקרו מלבו.

ד. חייבים לדעת את מה שמעתי ממורי ורבי, הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל

חייבים לדעת את מה שמעתי ממורי ורבי, הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, שבכל דור ודור חלה כידוע ירידת הדורות. בדורנו מתבטאת ירידת הדורות בכפירה בכח הבחירה של האדם. כנראה שחלק מכפירה זו מגיע מהפסיכולוגיה החדשה.

ה. "שנתקלקלו הצינורות ונתהפכו הסדרים"

הריקאנטי מבאר, כי שני השעירים הבאים ביום הכיפורים, נועדו לתקן את הקלקול הגדול שאירע בעת "שנתקלקלו הצינורות ונתהפכו הסדרים", שאז כלשונו "נכנסו החיצוניים בפנים ויצאו

א. לעקור את מניעי העבירה מהלב. אין זו עבודה קלה בימים אלו מוטלת על שכמנו עבודה רבה. עלינו ליחד לעצמנו פרק זמן לעשיית חשבון נפש. לא די לזאת במחצית השעה של לימוד מוסר. כל אחד ואחד צריך להועיד זמן קבוע ביום על מנת לטכס עצות ותחבולות, מה לתקן, איך לתקן וכיצד לפעול למען לא ישוב לכסלה עוד. ישנם מצבים שונים, ועל כל אחד ואחד מוטל לאמוד את מצבו הוא. אם נקל לו לעזוב את החטא, יכול הוא לקבל כבר על הבאות. ואם עדיין הוא דבוק חלילה בחטא, עליו לפשפש בחדרי לבו ולמצוא את המניע שמביאו לידי עבירה. על זאת עלינו לתת את הדעת, לעקור את מניעי העבירה מהלב. אין זו עבודה קלה, אבל שומה עלינו לעשות!!

ב. מה עשה הוא עם התורה שלו

כשעושים חשבון נפש, עלינו לחקור את עצמנו, כיצד חיינו במשך השנה שעברה. במה השקענו כוחותינו ובפרט את כח המחשבה. הבורא יתברך נתן לנו תורה קדושה ויקרה - מה עשינו עמה? כל אחד ואחד נדרש לעשות חשבון נפש, מה עשה הוא עם התורה שלו.

ג. אלו דברי כפירה!

פעמים שנכנסת בראשו של אדם מחשבה מוטעית, שישנם

הפנימיים לחוץ" (ויקרא טז ח).

והנה בודאי כל דבריו הם דברי קבלה, אבל אף על פי כן יכולים
אנו להבין מעט מזעיר מהדברים. אנו שומעים כאן הגדרה נפלאה,
מהו הקלקול אשר אירע בעולם. קלקול נורא שמתחולל כאשר
הכוחות החיצוניים נכנסים פנימה, הכוחות הפנימיים יוצאים
החוצה. קלקול זה אינו מתרחש רק בשמי מרומים, אלא גם כאן
בארץ.

על זאת באה כפרת שני שעירי יום הכיפורים, המעמידה את
הכוחות הפנימיים והחיצוניים על מתכונתם. כאשר ישראל ראו
ששעיר אחד השתלח החוצה לעזאזל, ואילו השעיר השני הוקדש
לה' ונותר בבית המקדש פנימה, הם התבוננו והבינו שעליהם
ליטול את הכוחות הפנימיים שיצאו לחוץ, ולהחזירם פנימה וכן
להיפך.

והנה בעקבתא דמשיחא התגבר ענין זה ביתר שאת. זהו
בדיוק מה שקורה איתנו כיום. לא רק איתנו אלא עם כל העולם.
"החיצוניים נכנסו פנימה" - אדם של היום, מה בפנימיותו? אוסף
תאוות לממון, למעמד חברתי, לכוח פוליטי ולשאר תענוגים.
"והפנימיים נהיו חיצוניים" - מדברים גבוהה גבוהה על אידיאלים
נעלים, כגון אהבת הבריות ונדיבות לב, צדק ויושר, מוסר ומידות
מתקנות. על כל הערכים הללו יכולים לדבר ולכתוב רבות, אבל

בפנים הלב לצערנו הם כבר לא נמצאים!

1. מאז ומתמיד לא הבנתי כיאות את איגרתו הראשונה של רבי ישראל סלנטר זצ"ל

מאז ומתמיד לא הבנתי כיאות את איגרתו הראשונה של
רבי ישראל סלנטר זצ"ל, אשר כתב לתלמידיו בחריפות נוקבת,
על שאין נותנים לב לעניני יראה ומוסר, והולכים אחר התאוה
החופשית כמעשה בהמה. והנה ידוע לנו כי תלמידיו היו בעלי
מדרגה. אם כן, הוקשה לי כיצד יתכן שרבי ישראל כתב להם דברי
כיבושין נוקבים כגון אלו?

אך על פי דברי הריקאנטי, האירה בי הבנה מחודשת בתוכחת
רבי ישראל סלנטר לתלמידיו. על זאת באה כל העבודה שנעשתה
בבית המקדש ביום הכיפורים, שמה שאמור להיות ב'חוץ' ישאר
בחוץ, ומה שאמור להיות ב'פנים' ישאר בפנים. שעיר לעזאזל
בחוץ, שעיר לה' בפנים! אם כן עולה, כי מי שלא נותן לב לעניני
יראה ומוסר, הרי כל הפנימיות שלו מלאה חיצוניות של "תאוות
החופשית כמעשה הבהמה".

על זאת הוכיח רבי ישראל את תלמידיו. זהו עיקר הכפרה ביום
הכיפורים. על כך צריך לבוא עיקר תשובתנו.

(לקט מתוך הספר 'הארות')

תלמידים אלו יוציאו אותי מהגהינום"

על הקשר המופלא של הגאון הצדיק רבי נטע פריינד זצ"ל לתלמידיו, שאת שמותיהם נשא על לוח לבו שנים רבות

ואיננו, נצרבה בזיכרונות רבים. הוא שהיה גברא רבא, השפיע
לרבים בתורה, עבודה והשקפה הטהורה, ממה שקיבל מדורות
קודמים,

למעלה מארבעת אלפים תלמידים התחנכו על ידו, אותם
לימד תורה ומוסר, איש מהם לא ישכח את השנה המיוחדת
שעברה עליהם בשחר נעוריהם 'אצל רבי נטע', באותה אווירה
מחושמלת באהבת התורה, האהבה העזה לתורה הורגש לכל מי
שהגיע במחיצתו.

מאות תלמידיו שחו בפליאה על נטיעת, החדרת והשרשת
תורה ויראת שמים בלבם. לפלא שכולם הפטירו במשפטים
מדהימים, אך המשמעות אחת היא: המסכתא שלמדנו אצל רבי
נטע חדור היטב בעצמותינו... 'הוא הבריג לנו את מסכת בבא
מציעא בצורה יוצאת מן הכלל'... 'אני שוחה במסכת קידושין
כמו דג במים אינני יכול לשכוח אותה'. 'מסכת פסחים אני יכול
להשמיע כמו אשרי'... 'אם תעוררנו באמצע הלילה אוכל לשנן

הגה"צ רבי נטע, נתכנה בפי חכמי ירושלים של מעלה בכמה
כינויי חיבה, 'רַב נְטֵע' בהגייה הונגרית, או 'רַב נְטֵע' בהגייה
ליטאית-ירושלמית, - נמנה על זקני עיה"ק ירושלים מדור
הקודם, היה מדמויותיה המובהקות והמסמלות של עיר הקודש,
פנינת חן מזהירה ונוצצת בכתרה של ירושלים ובנזר תפארתה
בעיר של מעלה. איש מורם מעם שהיה מופרש מכל הבלי עולם
וכל הלכותיו בקדושה וטהרה, בחסידות ופרישות, משפירי
קרתא דשופריא, ממעתיקי השמועה, חביבם של גדולי ישראל,
גאוני וצדיקי מצוקי ארץ, מורי ומנהיגי דור העבר, גדולי התורה
והחסידות זי"ע, דולה ומשקה מתורתם ומשקה לעדרים לגיונות
של תלמידים שהעמידם והעלם על, בדרך המלך בנתיבות העולה
בית א-ל.

דמותו המיוחדת של הגאון החסיד רבי נטע זצ"ל, שהיתה

ינקו בימי בחרותם ממורם ורבים הגה"צ רבי נטע זצ"ל, משמעם ומזכירים אותם 'בשם אמרו' לקהל שומעי לקחם.

"תלמידים אלו יוצאו אותי מהגהינום"

משפט זה היה משמיע הגה"צ רבי נטע זצ"ל, עת היה שח בענוותנותו בהערכה גדולה לאין ערוך, על גדלותם ושגב מעלתם של תלמידיו, ביניהם, גדולי תורה, ראשי ישיבות מנהיגי עדות מפוארות. ובייחוד משלושת תלמידיו האדמורי"ם: כ"ק מרנן ורבנן האדמורי"ם מתולדות אברהם יצחק; מרחמיסטריווקא ומטשערנוביל שליט"א.

תלמידו יבדלחט"א הגאון החסיד רבי קלמן וייס שליט"א, רב ומו"צ בעיר בית שמש, וחברו לספסל הלימודים של כ"ק מרן אדמו"ר מרחמיסטריווקא שליט"א בת"ת 'עץ חיים' - ציטט את ששח לו מורו ורבו הגה"צ רבי נטע זצ"ל: "זכיתי ללמד תורה ולהחדיר בהם אהבת תורה ויראת שמים למאות תלמידים, בסייעתא דשמיא, מכל אלו התלמידים, בסייעתא דשמיא אף אחד מתלמידיי לא יצא לתרבות רעה! מלבד תלמיד אחד, ששמעתי כי הצטרף לחוג... למרות כי הינו שומר תורה ומצוות, אני אומר ומבקש עליו בכל יום ואומר כמה מזמורי תהילים. וברוך ה' שבימים האחרונים קיבלתי ידיעה, כי נתקרב חזרה ליהדות החרדית, כך שח הגה"צ רבי נטע".

כשביקשנו להבין את המשפט שהיה שגור על לשונו של רבי נטע, ש"תלמידים אלו יוציאו אותי מהגהינום", הרי שסיפור זה, מביע את הקשר המופלא של רבי נטע לתלמידיו, שאת שמותיהם נשא על לוח לבו שנים רבות (ואף היו רשומים במחברת מיוחדת נגד עיניו לזיכרון). זאת ועוד, שהמדובר באותם של קום המדינה, שלדאבון לב, באותם ימי לחץ, עוני ומחסור, היו שזנחו רח"ל את דרך התורה והמצוות. ברם הוא, בהקרבת לשד עצמותיו לגדל ולהעלות את תלמידיו על במתי התורה והיראה, יכול היה להעיד, כי אף אחד מהם לא יצא לתרבות רעה. ואכן העמיד לגיונות של תלמידים, יראים ושלמים שנתחנכו על ידו וקנו ממנו תורה וחכמה.

בעל-פה את הדפים הקשים של מסכת בבא בתרא'. 'הלוואי והיינו מסיימים אצלו את הש"ס'. אלו אמרות מכל מי שלמד אצלו.

זקנים עם נערים, ישישם וצורבים, תלמידי חכמים מופלגים לצד עמילי כפיים, אברכים ובחורים, כולם כאחד הפליאו את ה'דמות' המיוחדת של ירושלימער-פאָרצייטישער-חסיד, שהיה מלא בחכמת ירושלים, חריף ובקי, שמאס בתענוגי עולם וזנח הבלי שעה. אלפי תלמידי חכמים ציינו את העמל ויגיעת התורה שלו ללא הפסקה, את חסידות ופרישות שלו, קדושתו וטהרת גופו, דמות קמאית שהתהלכה כל ימיו בצידי דרכים ללא גינונים, ללא תוארי כבוד וללא חלוקא דרבנן. הוא מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

הגאון הצדיק רבי נטע זצ"ל, שקיים בעצמו בכל כוחותיו "זקן היושב בישיבה" עד תקופתו האחרונה לחייו ממש. למרות גילו המבוגר, עמל על התורה ועבודה בדביקות ויגיעה עצומה בעוז וגבורה. הודו והדרו בדבריו המלהיבים מדברות קודשם של צדיקי הדורות, אמרות טהורות שהיו שגורים על לשונו

"תלמידים אלו יוצאו אותי מהגהינום"

מסכת חייו של רבי נטע זצ"ל מורכבת מפרקים רבים ומופלאים. לא ניתן ביריעה אחת להקיף את דמותו הרוממה והמזהירה. גיליונות רבים ניתן להעלות על יגיעתו התורה, הרבצת תורה לתלמידים קרוב לשבעה עשורים, צדקותו, חסידותו ופרישותו. כל זאת מלבד הכרכים והספרים של שיעוריו על מסכתות הש"ס, שיחותיו ואמרי מוסריו שהשמיע ברבים והשפיע על המוני תלמידים, בין תלמידיו בעץ חיים נמנים גדולי ישראל, ראשי ישיבות, רבנים ודיינים, מנהיגי עדות קדושות בקהילות ישראל, כמו מרנן האדמו"רים מרחמיסטריווקא, מתולדות אברהם יצחק, מטשערנאביל שליט"א; ראש ישיבת בריסק, הגאון רבי אברהם יהושע סאלאוויצ'יק שליט"א; להבלד"ח הגאון רבי לייב מינצברג זצ"ל, ראש קהילת מתמידים; בני מרן הגר"שז אויערבאך זצ"ל; הדיינים הגאונים רבי מאיר ורבי יוסף הייזלר ועוד. אלו

אנו נזכרים בכל מיני עוולות או טענות שיש לנו כלפי הזולת, ומרגישים כי הנה הגיע הזמן ואולי הוא שפגע בנו, ההוא שעשה לנו, סוף סוף יתעשת ויבקש מעמנו סליחה

הגיע הזמן לחשוב ממי אני צריך לבקש סליחה

ולזכות במחילה. הזכות ניתנת לנו כמובן על עניינים שבין אדם למקום, אך החובה המכופלת הינה בכל הנוגע לעניינים שבין אדם לחבירו.

דאעקא, שפעמים רבות אנו מחפשים במושג 'סליחה', את

הנה שוב הגיע הרגע המיוחל, בו אנו מקבלים את הזכות למחילה ולכפרה. בני עדות המזרח אומרים סליחות מאז ראש חודש אלול, ובמוצאי שבת התחלנו כמנהג האשכנזים, באמירת סליחות. זכות מאת הבורא יתברך המאפשר לנו לבקש סליחה

חשב מבעוד מועד והגה רעין. כאשר עלה אל הבימה, הציג עצמו - ופנה אל כל הנוכחים שכאמור גדשו את יציע האולם בהמוניהם. "כעת, אבקש שכולכם תעמדו". כל הנוכחים בקהל אכן נעמדו על רגליהם והביטו בו בציפיה. הנה, כבר הצליח להקים את כולם, להפעיל אותם וללכוד את תשומת לבם. "בספירה שלי", המשיך, "אני מבקש שכאשר אספור 'שלוש', כל אחד מכם יפנה לאחור וישיט יד ללחיצה לרעהו שמאחוריו". אחת. שתיים. שלוש.

באותה שניה, כל הציבור הענק, כל רבבות האנשים, פנו איש-איש לאחור והושיטו יד ללחיצה.

היד נותרה באוויר...

פשוט, כל אחד פנה לאחור כדי ללחוץ את ידו של האחר, וכך כל אחד מצא עצמו פונה ומביט לגבו של העומד מאחוריו, שגם הוא פנה לאחור כדי ללחוץ את ידו של העומד מאחוריו. כך, שורות-שורות של אלפי אנשים, הושיטו יד ללחיצה שנותרת תלויה באויר.

באולם כולו לקה באלם של שבריר שניה, ואז פרץ צחוק אדיר שהכה בגלים את חלל האולם. כולם הבינו את התריג המפתיע שעשה להם האמן. אף אחד לא חשב על כך. כל אחד הסתובב, והיה משוכנע שיפגוש יד ללחיצה. משהו פשוט והגיוני. אך בפועל, כל אחד נתקל בגבו של אחר, והיד נותרה ללא מענה...

כך הם פני הדברים כאשר כל אחד חושב על הסליחה שעליו לקבל מרעהו. הוא מחכה ללחיצת-יד, אך היא לא מגיעה.

אולם ברגע שכל אחד יכיר באמת, בפנימיותו, ממי הוא צריך לבקש סליחה - ובימים אלה ימהר לבצע זאת; הרי שהסליחה תגיע ליעדה גם ממנו אליו, וגם מזולתו שאכן פגע בו - וכלפיו.

לחיצת היד תתבצע, והסליחה תהא שלמה ואמיתית.

(מתוך המדור הארת אגב: הרב בנימין חניקיס המודיע "ט אלול תשפ"ג)

הזולת שצריך לבקש מעמנו סליחה. אנו נזכרים בכל מיני עוולות או טענות שיש לנו כלפי הזולת, ומרגישים כי הנה הגיע הזמן ואולי הוא שפגע בנו, ההוא שעשה לנו, סוף סוף יתעשת ויבקש מעמנו סליחה. כך גם מוכר המושג המפורסם, לפיו כאשר אדם מכה בשמונה-עשרה באמירת 'סלח לנו', בדרך כלל נוטה הוא להכות על לב-זולתו. אמנם באופן פיזי מכה הוא על לוח לבו, אך המחשבות נודדות אל ההוא שעשה לי, וההוא שחטא לעומתי, וההוא שחייב לבקש ממני סליחה.

הסליחה האמיתית, הסליחה הרצויה, הסליחה הנכונה - היא זו המכוונת כלפי עצמנו. ממי אני צריך לבקש סליחה, בפני מי אני צריך להביע מחילה, למי מגיע פיוס ממני. אגב, ברגע שזו באמת תהיה המחשבה האמיתית של כל אחד מאיתנו, הרי שכל אחד יבין ממי הוא צריך לבקש סליחה, וכך אכן תבצע הדבר כלפי הזולת.

כי ברגע שכל אחד חושב רק על מי האחר שצריך לבקש סליחה ממני, המעגל נותר כך פרוץ - ואף אחד לא עושה את הצעד באמת לבקש סליחה מזולתו. כי הוא מחכה שזולתו יבוא לבקש סליחה ממנו

הדבר מזכיר לי את אחד האומנים המפורסמים שעלה להופיע על אחת מן הבמות הגדולות והנחשבות ביותר בארצות הברית. האולם היה מלא ברבבות משתתפים שבאו ליהנות מן המופע, והאמן ביקש לבצע תרגיל מענין שיגרום לכולם להתחבר אליו כבר למן הרגע הראשון.

נו, הכיצד יעשה זאת? אם יבחר כמה מן הקהל ויבצע עם מאיזשהו תרגיל מרתק, עדיין ישארו רבבות שלא ישתתפו בפועל, וגם אם יהנו - תחושה לא תהיה עוצמתית כמו במידה וכולם ישתתפו באופן ישיר.

וכיצד ניתן להפעיל את כל הרבבות בו זמנית?

רבי אלחנן וסרמן הי"ד היה אומר, יליד משבט אפריקאי, התגורר כל ימיו בכפר עלוב כאשר יבוא לעולם העליון וישאלוהו האם האמין בהקב"ה, בורותו לא תפטור אותו מן הדין

רבה של כרמיאל הרב אברהם צבי מרגלית שליט"א על המשמעות של כל מעשה

קדמונים. יהודי צריך לדעת שכל דבר שהוא עושה, הן במעשה, הן בדיבור והן במחשבה. כל פעולה ולו הקטנה ביותר, יש לה השלכות והשפעות על אינסוף עולמות.

לעתים אומר האדם, מי אני ומה אני. מה כבר משנה אם עשיתי מצוה או לא, אם עברתי עבירה או לאו. זו מחשבה מוטעית מיסודה.

פעולותיו של היהודי. לטוב ולמוטב, אינן נשארות במקום בו

הפסוק אומר: "היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם" [תהלים לג, טו].

הקב"ה יודע כל מעשיו של האדם, לא נתן להסתיר דבר. "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה'" [ירמיה כג, כד].

שואל 'ה'נפש החיים', מה הכוונה "אל כל מעשיהם"? לכאורה די היה לכתוב המבין מעשיהם!"

אומר ר' חיים מוולוז'ין, יסוד חשוב, יסוד שכתוב כבר בספרי

אדם אינו נידון רק על המעשה שאנו רואים, אלא ובעיקר, על התוצאות שאין אנו מסוגלים להבין. אין בידינו אמת מידה למדוד כיצד יתיחסו לאדם אחרי מאה ועשרים שנותיו.

מעלת האדם באשר הוא

לעיתים אין אנו מבינים את העוצמה שיש בנו. נוה לנו לומר, מי אני ומה אני. למי אכפת מה אני עושה.

זה כמובן אינו נכון. בכל אחד מאיתנו יש חלק אלוק ממעל, דרגה עצומה.

והתרוצים "לא ידעתי", "לא חשבת", "לא העליתי על דעתי" - לא יתקבלו.

רבי אלחנן וסרמן הי"ד היה אומר, יליד משבט אפריקאי, התגורר כל ימיו בכפר עלוב שכל יושביו פראים, בורים ועמי הארצות, חיים כמו לפני אלפי שנים.

כאשר יבוא אותו אדם לעולם העליון לאחר מאה ועשרים שנה וישאלוהו האם האמין בקב"ה, יאמר, "מה זה הקב"ה? על מה אתם מדברים?..."

אומר ר' אלחנן, בורותו לא תפטור אותו מן הדין. כל אדם, יהיה מי שיהיה, צריך לשאול את עצמו "מי ברא אלה". כל אחד יתבע על חוסר אמונה בבורא יתברך.

ר' חיים בא ללמדנו עד כמה אנו גדולים. "היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. רק הקב"ה יודע לאן מגיעות ההשלכות של מעשינו.

מבחינתנו, כאשר אנו עוברים עברה, פגמנו בנשמתנו, עברה מטמטמת ואוטמת ליבו של האדם. אמת, אבל זהו החלק הקטן. החלק המשמעותי יותר הוא שבזה אתה גרוע יותר מטיטוס ונבוכדנצר.

הוא מצוי בעולם הזה, כל פעולה בוקעת רקיעים, מטפסת ממקום למקום, ובכל מקום מטביעה חותמה. אם מדובר בדבר חיובי. הרי שהוא מטביע בכל מקום חותם של קדושה וטהרה. ואם חלילה דבר שלילי, הרי שהוא מטביע חותם של טומאה, הפך הקדושה. מעשה זה פוגם לא רק בעולם הזה, ולא רק בעושה המעשה. הפגם הוא באין ספור עולמות.

לא רוצים להיות טיטוס ונבוכדנצר

מי מאיתנו רוצה לשאת את התואר 'טיטוס', או 'נבוכדנצר'? ודאי שאף אחד מאיתנו. אם מישהו יכנה אותנו בשמות אלו, אין ספק שהדבר יפגע בנו, אבל למען האמת, מי שחוטא, פוגם הרבה יותר מהם: הדבר מזעזע ומצמרר.

קשה לומר, קשה לשמע, אבל זו העובדה. זו האמת.

זהו "היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם". הקב"ה דן את האדם לא רק על המעשים, אלא אל כל מעשיהם". על כל ההשלכות. לטוב ולמוטב.

אנחנו, בשר ודם, יכולים לשפוט מעשים רק על פי מראה עינינו. אדם ניפץ זכוכית, אפשר להעריך את עלות תיקון הנזק, ובכך מסתכם הענין. לעמת זאת, כאשר פוגמים בדבר שמימי, אין אנו יודעים להיכן הנזקים מתפשטים ומגיעים.

אדם דיבר באמצע התפלה. לכאורה, סך הכל כמה מילים. מה עושים מזה ענין. זה לא נכון כמובן. היתכן?

אתה מדבר עם מלך מלכי המלכים, ותוך כדי - מחליף מילים עם חברך בדברים של מה בכך?

אבל, הרבה יותר מזה. "המבין אל כל מעשיהם". אותן כמה מילים משפיעות השפעות נצחיות באינסוף עולמות עליונים.

רציתי, כאברך פשוט, להביע את רחשי ליבי הגואים לנוכח המתרחש לעינינו בשנה האחרונה. והדברים אמורים כלפי תוכנית קנין ירושלמי המהפכנית שהשיקו ב'דרשו' בשנה זו

לקראת סיום שנת תשפ"ג בחרנו לפרסם אחד מיני רבים מהמכתבים המגיעים אלינו

יש כאן חלק יסודי ובסיסי בתורה, לא חיבור של אחרונים או ראשונים, אלא של גדולי האמוראים הנחשבים אצלנו כתורה עצמה ממש, שעד כה היה חבוי, עלום, ללא חשיבות, ומצוי רק בקרב יחידי סגולה או גאוני ארץ.

ואף אחר עבודתו המאומצת של מרן הגר"ק זצוק"ל וחתנו שיבלח"א שסללו דרך אפשרית ללימוד זה, עדיין לא זכו שתיגמר מלאכתם על ידם.

והנה עתה הוא הפך לנחלת התלמידי חכמים, להיות חלק רגיל

לכבוד הנהלת 'דרשו', והעומד בראשו, עמוד התורה והחסד, מקדש שם שמים ומזכה הרבים, הגר"ד הופשטטר שליט"א רציתי, כאברך פשוט, להביע את רחשי ליבי הגואים לנוכח המתרחש לעינינו בשנה האחרונה.

והדברים אמורים כלפי תוכנית קנין ירושלמי המהפכנית שהשיקו ב'דרשו' בשנה זו.

אם ארצה לפתוח במשל דברי, הרי זה דומה לגילוי ספר הזוהר לפני 500 שנה.

להימנות על מסלול זה, זה לא קל אך משתלם בהחלט, זה מרומם להרגיש אדם אחר, שותף לגילוי חלק בתורה!
 ברצוני להודות לכם על כך. על המסגרת הנפלאה שהפקתם לדירבון הלימוד הזה, עם מילגות מכובדות הנותנות הרגשת סיפוק וכדאיות למאמץ.
 ותודה נוספת על עריכת המבחנים המופלאה, אם זה לא קל ללמוד את הירושלמי אז זו עבודת אומן שבאומנים לערוך על זה מבחן, ואכן מורגשת ההשקעה בכל שורה ובכל שאילה, להתמקד ולהתנסח נכון ותועלתית ומה שמביא לידיעת הנבחנים.
 מן השמים ישלמו שכרכם, כי רק שם יודעים להעריך באמת את גודל המפעל הזה.
 כוח"ט. מ.ש.ש. בני ברק. (הפרטים המלאים שמורים במערכת)

מהתורה הנלמדת. עם מתיקות מיוחדת וערבות הבאה מהעמל הייחודי לתלמוד חתום זה. להיות נלמד ונדבר בני מדרשא ככבודו הראוי לו.
 זה כבוד התורה הגדול ביותר שארע בשנים האחרונות, כבודה של תורה עצמה, פשוטו כמשמעו.
 מגלגלין זכות ע"י זכאי, וברור שזכות עצומה זו לא הזדמנה בכדי לפניכם, אכן 'דרשו' היא מעצמה שחרתה על דגלה את האדרת תורת ה' בעולם ומן הראוי שתטול שכרה להיות יוצרת הגילוי הגדול הזה של לימוד תלמוד ירושלמי.
 אם עד היום זכתה דרשו לעשות מהפכה בלימוד התורה וידיעת התורה, הנה זכתה עתה לעשות מהפכה בתורה עצמה, להיות שתפה בגילוי התורה עצמה!!!
 בטוחני שהנני משמש כפה וכלב של כל האברכים שזכו

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

דרשתו של החפץ חיים בכנסיה הגדולה הראשונה של אגודת ישראל שהתקיימה בווינה

קידושין דף ל'

והודעתם לבניך ולבני בניך? לומר לך, שכל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו למדו לו ולבנו ולבנו בנו עד סוף כל הדורות!
 והוסיף החפץ חיים, כמה נורא הדבר, אם יצייר האדם לעצמו, שדורו הוא הדור האחרון, וע"י שלא מסר תורה לבנו, נפסקה בגללו שלשלת מסירת התורה. הרי לא רק שגרם לחורבן התורה לדורו, רק ניתק את כל השלשלת מימות משה רבינו, שקיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וכן הלאה, וכל מה שהתנאים והאמוראים, הגאונים והפוסקים פעלו ומסרו, היה לבטלה.
 אך האמת שלא יהיה כדבר הזה, כי יש לנו הבטחה מהקב"ה "כי לא תשכח מפי זרעו" (דברים לא כא), כמבואר בגמרא שבת (קלח:). אבל בזה כולי עלמא מודי שאסור לנו לסמוך על הבטחה זו. דישנם הבטחות שאין אנו צריכין לעשות בהם שום השתדלות, אבל הבטחה זו אינה נופלת בגדר זה, דחובה עלינו לעשות כל מה שבידינו. ועל ידי אתערותא דלתתא, שנעשה כל מה שבכוחינו ונפשינו ומאודינו, אזי יהיה ה' בעזרינו.
 ("קול יעקב" עמוד ק"ח)

והודעתם לבניך ולבני בניך? לומר לך, שכל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו למדו לו ולבנו ולבנו בנו עד סוף כל הדורות!
 רבי אברהם יעקב טייטלבוים זצ"ל, מראשי אגו"י וינה"ארה"ב, זכה להשתתף בכנסיה הגדולה הראשונה של אגו"י שהתקיימה בווינה בראשות מרן החפץ חיים זצ"ל.
 באחד מנאומיו אמר הרב טייטלבוים זצ"ל: החפץ חיים בנאומו בכנסיה הגדולה, כשדיבר אודות עניני חינוך, פירש את הפסוק "והודעתם לבניך ולבני בניך" על פי מה שאנו קוראים בקריאת שמע "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם" (דברים יא ט), שהשיעור שחייב האב ללמד את בנו הוא, עד שהם עצמם ילמדו "לדבר בם", דהיינו שבנו יתחנך באהבת תורה בצורה כזו, שהבן ימשיך להעביר תורה זו גם ליוצאי חלציו. וזהו "לדבר בם", דהיינו, שגם בנך ידבר עם יוצאי חלציו מה שאתה מוסר לו, וזהו השיעור מתי האב יוצא בו. ועל פי זה יהיה הפשט של "והודעתם לבניך ולבני בניך", שצריך אדם להודיע לבנו באופן שגם בנו יודיע זאת לבן בנו. ועי"ז נחשב כאלו הוא עצמו הודיע זאת לבן בנו.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

באיזה מקרה צריך לשפוך מים שלוש פעמים על כל יד?

לפחות רביעית עבור הנטילה. ואם אין לו יותר מרביעית, ואין לו אפשרות אחרת לנקות את הידים, ישפוך מעט מהרביעית על ידיו כדי לנקותן, ואחר כך ישפוך פעמיים נוספות על כל יד. ואינו צריך לנגב את ידיו בין השפיכה הראשונה לשתי השפיכות האחרות; ויש אומרים שאם הפסיק ביניהן - צריך לנגב.

[שו"ע קסב, ב, משנ"ב יז, יט רכב, וביה"ל ד"ה הנוטל; בו"מ דרשו, 11]

השופך בנטילת ידים פחות מרביעית (150-86.4 מ"ל, לשיטות השונות) מים בבת אחת, צריך לשפוך פעמיים: פעם אחת כדי לטהר את הידים, ופעם נוספת כדי להעביר את מי השפיכה הראשונה אשר נטמאו מהיד.

ואם ידו מלוכלכת בדבר הנחשב ל'חציצה' ופוסל את הנטילה, ויש לו יותר מרביעית מים, ינקה את ידיו במעט מים, ויותר

כמה פעמים שופכים מים על כל יד בנטילת ידים לסעודה?

הראשונה מהיד.

אולם, יש אומרים שאף באופן זה צריך לשפוך מים נוספים כדי להעביר את הראשונים. ויש אומרים, שלכתחילה צריך לנהוג כדעת המחמירים, אך יש להתנות שנוהג כן 'בלי נדר', כפי שראוי להתנות בכל חומרא שאדם מחמיר לעצמו. ויש אומרים, שניתן לנהוג לכתחילה כדעה הראשונה.

[שו"ע קסב, ב, משנ"ב כא, ושעה"צ יח; בו"מ דרשו, 14]

כאמור, המים שבשפיכה הראשונה בנטילת ידים לסעודה, נטמאים מהידים. במה דברים אמורים? כששופך פחות מרביעית בבת אחת. אולם, שפיכת רביעית מים בבת אחת נחשבת כמי מקוה, שמטהרים את הטובל בהם והם עצמם נותרים בטהרתם, וכך גם מים אלו נותרים בטהרתם, ולכן, השופך רביעית מים ויותר בבת אחת, אינו נצרך לשפיכה נוספת להעברת מי השפיכה

האם צריך לשפשף את הידים זו בזו לאחר נטילתן?

ואם שופך פחות מרביעית, ישפשף לאחר השפיכה השניה; ויש אומרים, שבאופן זה יברך לפני השפשוף, אך המנהג לברך בסמוך לניגוב. ויש שכתבו בשם האריז"ל, שישפוך שלוש פעמים רצופות על כל יד, ואחר כך ישפשף, ויברך וינגב. ויש אומרים, שעל פי הקבלה צריך לשפשף שלוש פעמים.

[שו"ע קסב, ב, ומשנ"ב כג-כד; בו"מ דרשו, 17-18]

לאחר נטילת הידים לסעודה, צריך לשפשף זו בזו, כדי לנקותן היטב, וזאת, אף כששופך רביעית בבת אחת על כל יד, או שטובל את ידיו במי מקוה ובנהר. ועל פי הקבלה, מרומזים בשפשוף סודות גדולים. ובדיעבד, אם לא שפשף - ידיו טהורות. וכששופך פעמיים על כל יד (ראה לעיל) - אם שופך בשפיכה הראשונה רביעית בבת אחת, ישפשף לאחר השפיכה הראשונה.

* השופך בנטילת ידים פחות מרביעית מים על כל יד, ואצבעותיו וכף ידו היו בתנוחה מאוזנת בשעת נטילת ידים - לאחר שפיכת המים יטה אותן כלפי מעלה.
* כששופך רביעית ויותר בבת אחת על ידיו, וכן כשטובל ידיו במקוה או בנהר, יכול להחזיק את ידיו בכל תנוחה שיחפוץ בה, אולם בעת שפיכת המים ראוי להטות את האצבעות וכף היד כלפי מעלה, וזאת משום שבצורה זו המים מגיעים בקלות לכל שטח היד. ועל פי הקבלה ראוי להגביהם לאחר הנטילה; ויש שכתבו, שעל פי הקבלה יש להגביהם עד כנגד הפנים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע יש שנוהגים לומר לעולה לתורה "חֶזֶק"?

ויש שנוהגים לנשק את ספר התורה לאחר ברכת 'אשר נתן לנו'.
ויש שנוהגים לומר לעולה לתורה הסיום העלייה: "חֶזֶק", על שם הכתוב: "לא ימוש ספר התורה הזה מפֶּיךָ... חֶזֶק ואמץ".
[שו"ע קלט, יא, ומשנ"ב לה; בו"מ דרשו, 31-30]

בשעת העלייה לתורה - הן בברכות והן בקריאה - יש להחזיק בעמודי ספר התורה. ויש שנוהגים להחזיק ביריעות ספר התורה, וחוצצים בין ידיהם ליריעות בטלית או דבר אחר, משום שאין לנגוע בהן ישירות. ויש המחמירים שלא לנגוע ישירות אף בעמודי הספר, אך במקום שלא נהגו כן, אין להחמיר בכך בגלוי.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il